

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 693/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **ZTS Trade s. r. o.**, Galvaniho 6, Bratislava, IČO 35 915 102, zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Branislavom Pechom, PhD., Piaristická 2, Nitra, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/209/2019 (predtým Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5S/209/2019) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/209/2019 (predtým Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5S/209/2019) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Správne mu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/209/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré jej **je** Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **582,14 eur** a zaplatiť ich právne mu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 693/2024-10 z 19. decembra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) postupom správneho súdu v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal správnemu súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal jej primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisu správneho súdu vyplýva, že sťažovateľka podala 23. septembra 2019 na krajskom súde správnu žalobu, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej Slovenskej inšpekcie životného prostredia, ako aj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Krajský súd uznesením z 10. decembra 2019 návrh na priznanie odkladného účinku zamietol a do 17. decembra 2019 zrealizoval výzvu na zaplatenie súdneho poplatku a zaslanie vzájomných vyjadrení účastníkov konania. Ďalším procesným úkonom krajského súdu bola výzva účastníkom konania z 12. januára 2021, či súhlasia s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. Po prechode súdnictva na správny súd upozornila predsedníčku správneho súdu listom z 1. októbra 2024 na nečinnosť v predmetnom konaní, čo viedlo k oznámeniu termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia 27. novembra 2024. Tento termín bol však 25. novembra 2024 zrušený z dôvodu zmeny zloženia senátu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá napadnuté konanie 5 rokov, pričom vo veci nebolo nariadené ani jedno pojednávanie, resp. po vyjadrení súhlasu s rozhodnutím bez pojednávania nebolo vo veci meritórne rozhodnuté, čo nemožno ospravedlniť ani zmenou súdnej mapy, ani pandémiou vírusu COVID-19. Negatívny dôsledok nečinnosti správneho súdu je umocnený tým, že súd nevyhovел návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, preto musela uhradiť podľa nej nezákonnú pokutu 5 000 eur, ktorá jej bola uložená napadnutým rozhodnutím.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Predsedníčka správneho súdu sa stotožnila s vyjadrením aktuálneho zákonného sudcu, ktorý bol zaradený do konajúceho senátu (ktorý je obsadený len dvoma stálymi členmi) 27. novembra 2024 a bolo mu pridelených 550 spisov. Pripomenula zásadnú personálnu poddimenzovanosť majúcu vplyv na rýchlosť konania, keď správny súd má z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 37 miest sudcov, z ktorých 33 je aktívnych, a k 1. júnu 2023 prevzal 5766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Trnave a Nitre.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Povinnosť správneho súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp správneho súdneho konania v § 5 ods. 7 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) a povinnosť konať bez prietáhov aj v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP. Správny súd je teda povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb a určovať poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 5 ods. 7 SSP). Navyše, podľa § 103 ods. 1 prvej a druhej vety SSP ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá. Správny súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci konania nečinní. Správny súd podľa týchto zásad v napadnutom konaní nepostupoval dôsledne.

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Frydlender v. Francúzsko* z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci *Záborský a Šmáriková v. Slovensko* zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom napadnutého konania je správna žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje ani právnu, ani skutkovú zložitost', keďže skutkový stav veci je v podstate ustálený už v administratívnom konaní a nevyžaduje si komplikované dokazovanie. Opak nevyplýva ani z vyjadrenia správneho súdu. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

10. Čo sa týka postupu krajského a neskôr správneho súdu, ten od septembra do decembra 2019 realizoval procesné úkony spojené s podaním správnej žaloby a procesné úkony doručovania podľa § 105 – § 106 SSP a rozhodol o nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe. Následne ostal nečinný po dobu jedného roka, 12. januára 2021 vyzval účastníkov konania, aby oznámili, či súhlasia s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania. Absolútnu nečinnosť možno vidieť aj po prechode výkonu súdnictva na správny súd, ktorý oznámil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia na 27. november 2024. Ten bol z dôvodu zmeny zloženia senátu zrušený.

11. Ústavný súd uznáva, že dĺžka konania bola ovplyvnená implementáciou tzv. súdnej mapy a s tým súvisiacou reorganizáciou súdnej sústavy spojenou s prechodom právomocí na správne súdy, ako aj zmenou v osobe zákonného sudcu. Táto okolnosť však nie je objektívne spôsobilá

v plnom rozsahu ospravedlniť také dlhé obdobia súvislej nečinnosti konajúceho súdu, ktoré mali za následok vznik zbytočných prietáhov.

12. Ústavnému súdu je rovnako známe, že správny súd je v súčasnosti personálne poddimenzovaný a je mu známy aj vysoký počet nevybavených konaní, ktorý na správny súd prešiel v dôsledku reorganizácie súdnictva. Prietahy v konaní však nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (IV. ÚS 385/2024, IV. ÚS 337/2018).

13. Pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ústavný súd neposudzuje subjektívnu zodpovednosť za prietahy v danom spore, ale postup súdu, a teda nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou), alebo postupom konkrétneho sudcu (I. ÚS 693/2023).

14. Ústavný súd preto s prihliadnutím na celkovú dobu trvania napadnutého konania, ako aj na dlhodobú nečinnosť správneho (resp. krajského) súdu, dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe rozhodol, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal správnenému súdu konať v ňom bez zbytočných prietáhov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

15. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za vhodné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, ako aj na výšku priznávaného finančného zadosťučinenia v aktuálnych rozsudkoch proti Slovenskej republike (za roky 2023 a 2024).

16. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľke ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania a fakt, že doteraz prebieha iba na jedinom stupni sústavy súdov, pričom súčasne zohľadnil aj enormnú zaťaženosť a personálnu poddimenzovanosť správneho súdu po jeho vzniku hraničiacu so schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase

jeho riadny chod [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU č. 29/2013)]. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadost'učinenia s'ťažovateľke 2 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľky nevyhoviel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

17. Ústavný súd s'ťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia 582,14 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej s'ťažnosti).

18. S'ťažovateľka žiada priznať tarifnú odmenu za každý úkon právnej služby v sume 228,83 eur a režijný paušál v sume 13,73 eur, navýšenú o 20 % DPH (overené v zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH). Ústavný súd teda s'ťažovateľke, súc viazaný petitom, priznal náhradu trov konania v ňou požadovanej výške.

19. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu